

Det började med en annons ...

Husköpet

Våren 1975 längtade vi, Ingrid och jag, efter ett eget hus. Under studietiden hade var och en av oss bott på ett antal studentkorridorer. Vårt första gemensamma boende var en 3:a på 79 m² på Fagottgränden på Östra Torn. Husen var helt nybyggda. Efter två år i hyreshus hyrde vi en villa på Galgevängen tillsammans med en annan familj. Vår del av huset var byggd som en tonårsdel och köket var kyffigt. Men trädgården var fantastisk.

Under våren läste vi husannonserna i Sydsvenskan varje lördag och söndag. Vi märkte snart hur raskt husen såldes som kom ut på marknaden. Nu gällde det att inte låta nästa hus gå oss ur händerna. Den 31 maj fastnade vi för annonsen i bild 1. De flesta husen såldes genom mäklarfirmer, men det förekom också privata annonser. Norra Fäladen var obekant för oss om man bortser från Delfinens studenthus. Vi var överens. Det här huset var värt att titta på och plånboken borde räcka till. Jag ringde och bokade en tid samma dag. Ingrid var emellertid med vår son i sitt föräldrahem i Blekinge och jag, Lars Göran, cyklade ensam till Norra Fäladen. Jag gillade huset, entréplanet och gillestugan och särskilt den lilla trädgården där vi tryggt skulle kunna släppa ut vår snart tvåårig son. Ägarparet, Christina och Curt, hade bara ägt huset ett år och de var husets andra ägare. Men nu behövde de göra snabb affär. Båda hade fått arbete i Göteborg och Curts nya tjänst började den 1 augusti. Så fick jag höra att fler spekulanter skulle komma och se på huset imorgon söndag.

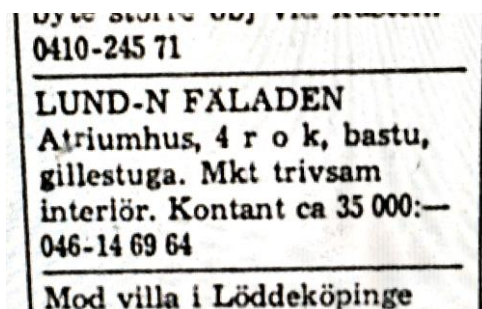

Bild 1. Annons i Sydsvenska Dagbladet den 31 maj 1975

En del detaljer har försvunnit ur minnet så här 50 år senare, men på sin höjd fick jag med mig en kopia med planlösningen. Ingrid och jag pratade om huset i telefon och vi bestämde oss för slå till. Jag ringde samma dag till säljarna och sa att vi köper det. ”Jaha, då bokar jag in ett möte på vår bank. Jag hör av mig om tid”, sa Curt. Några dagar senare träffades vi utanför Kreditbanken. Den låg på Kyrkogatan i samma lokaler som bokhandeln Arken har idag. Det blev möte på högsta nivå, alltså med bankdirektören. Han förhörde sig om vår ekonomi och jag fick med några blanketter att lämna in så snart som möjligt. Men Ingrid fick halsfluss och hade inte möjlighet att se huset. En vecka senare undertecknades köpekontraktet på bankdirektörens kontor. Det var vårt första husköp någonsin i livet och bankdirektörens medverkan borgade för en trovärdighet. Det var nämligen första gången som jag såg ett köpekontrakt för förvärv av en fastighet. Handpenningen var på 15 000 kronor och jag hade hämtat ut pengarna på Sparbanken på andra sidan Kyrkogatan. Det var 15 tusenlappar modell ”lakan”, 210 mm x 121 mm. Det var tusenlappen med en stående Moder Svea som hade ersatt den gamla med en sittande, se bild 2. Det var inte längre Gustav Vasa som prydde baksidan.

Bild 2. Tusenlappen modell "lakan" (Källa: Kungliga Myntkabinettet)

Någon dag senare bjöd Christina och Curt oss på kaffe och tillbehör på Protokollgränden 8. Då såg Ingrid huset för första gången. Köpebrevet undertecknades en vecka in i juli med inflyttning den 1 augusti. Då fick vi alla nycklarna utom en uppsättning som Christina och Curt behövde för städningen av huset.

Inflyttning

Den 23 juli fick vi telefonsamtal att vi kunde flytta in. Huset var städat och den sista nyckelknippan fanns hos närmaste granne. Vi började med flytten direkt. Det tog några dagar och några vänner hjälpte till. Vi anlätade bara en flyttfirma för pianot.

Vi var supernöjda med huset! Fotot i bild 3 med Ingrids text i vårt gamla album vittnar om detta.

Bild 3. Vårt kök i augusti 1975

Det började med en annons ...

Till vänster om spisfläkten fanns behållarna som man på den tiden fyllde med salt, mjöl, havregryn m.m. Dessa var i plast. De som funnits i våra föräldrars hem var gjorda av glas. I moderna kök finns de inte längre kvar. Längst till vänster i bilden syns en diskmaskin, en lyx på den tiden. Däremot saknade vi en egen tvättmaskin även om föreningens tvättstuga var inom nära räckhåll. En sådan köpte vi ett år senare.

I vardagsrum och kök täcktes väggarna av säckvävstapet, verkligen 1970-tal. Den första ägaren hade satt upp den. Även sovrummen i flygeldelen hade 70-tals karaktär. Väggarna var avdelade av horisontella lister. Upptill var det originaltapet och nedtill målat i grälla färger – blått i ena rummet och rött i det andra. Det här stack ut lite för mycket, i vårt tycke. Vi målade väggarna vita i båda rummen och i ett av dem lät vi listerna vara kvar. Bild 4 visar ”Röda rummet” inför övermålningsfasen.

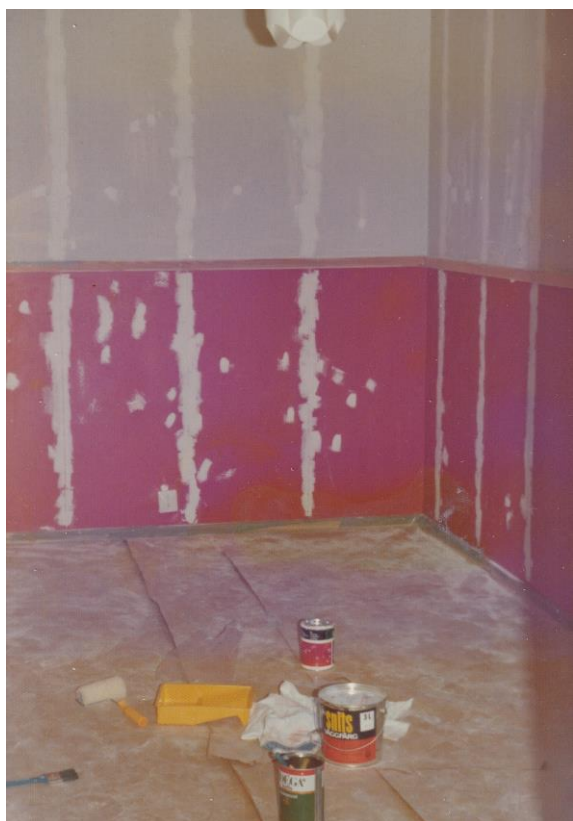

Bild 4. Sovrum i flygeldel

I början av 90-talet målade vi över säckvävstapeterna i vardagsrum och kök. Det krävde åtskilliga liter färg och flera strykningar. Även köket renoverades samma decennium.

Huset

Vi bekantade oss snabbt med våra grannar på samma gång och de var mycket hjälpsamma. Vår son fick snabbt lekkamrater för i ett av grannhusen fanns en familj med två pojkar, en på två år och en på fyra. Det var nära till lekplatsen på Protokollgränden.

I tvättstugehuset hade Harry Eriksson, föreningens fastighetsskötare, sitt kontor. Man kunde rådfråga honom om det mesta. Han var fantastisk. Under de första åren vi bodde här kunde man köpa målarfärg hos Harry för våra fasader och han hade också ett reservdelslager.

Huset värmdes upp med direktverkande el. Det var något som jag då förknippade med sommarstugor. Men en granne lugnade mig om kostnaderna för el. ”Det här blir aldrig dyrt, vi har billig el från Barsebäck i många år framöver”, sa han. En nackdel som vi noterade redan första vintern var att elementen blev otroligt heta upptill när man maximerade effekten. Här kunde barn bränna sig illa. I dusch- och badrum hade reglagen lägen från 0 till 3, medan övriga hade 0 till 4. Bild 6 visar ett reglage från ett långt senare nedmonterat element i ett duschrum. Av någon anledning blev reglaget kvar i någon gömma och nu kom det till användning i denna skrift.

Bild 6. Reglage för värmeelement

Men hur mycket el förbrukades i husen under ett år? Jo, Lunds Elverk gjorde en sammanställning över alla husens konsumtion under 1971. Medelvärdet var 21 329 kWh. Men det var en storspridning mellan husen – lägst 11 300 och högst 30 800. Elverket skapade ett stapeldiagram med 92 staplar i stigande ordning från lägsta till högsta förbrukningen som tillställdes alla husägarna. Varje husägare fick bara sin ”egen” stapel utpekad. Resterande 91 staplar var anonyma. Den stora förbrukningen i ett antal hus föranledde elverket att tipsa om hur man kan spara el.

Harry Karlsson försökte pressa priserna på sina hus genom olika lågprislösningar i husens detaljer. Plasttaken var ett exempel. De var en högst olämplig inredningsdetalj med tanke på brand. Efterhand ersatte många husägare dessa tak med panel eller gipsskivor. Om de finns kvar idag (2025) är det säkert bara ett fåtal. Det fanns fler plastdetaljer. Alla dörrhandtag var nämligen av plast, se bild 7.

Bild 7. Dörrhandtag i plast

Strax efter inflyttningen visade en granne något som vi själva inte kände till. Vi visste att dörrposternas foder var av plast. Det var lätt att se men vi visste inte att de var lätta att demontera och återmontera. Med ett ryck slet grannen bort ett foder och satte tillbaka det igen. Bild 8 visar till vänster en dörrpost med foder och till höger är en del av fodret demonterat.

Bild 8. Dörrpost med respektive utan foder

Alla våra hus hade en gemensam anläggning för mottagning av TV-signaler. En centralantenn var monterad vid tvättstugehusets västra vägg och inne i huset fanns mottagare och förstärkare. Ute i vårt område fanns det dessutom fem underförstärkare. Dessa senare var känsliga för åsknedslag. Att systemet var känsligt framgick också av information från styrelsen. Det var viktigt att följa uppmaningen på skylten på insidan av en av skåpdörrarna i grovköket, se bild 9. Anslutningskabeln från TV:n till vägguttaget skulle vara av fabrikat Fuba och inget annat. Vi hade tre TV-kanaler, de två svenska och en dansk.

Bild 9. Skylt om TV-kanaler

Det började med en annons ...

Det första problemet i vårt hus dök upp cirka fem år efter inflyttningen. Då var huset strax över tio år. En morgon märkte vi att varmvattnet var ljummet. En av säkringarna till varmvattenberedaren hade gått sönder. Den lilla silvertråden var av. Vi hörde med vår närmaste granne och fick då en förklaring. Vårt hårda vatten med mycket kalk fräter sönder elpatronen. Jag köpte en ny patron i en butik i Malmö. Dessutom behövde jag köpa en kraftig rörtång med tanke på sexkantgreppets vidd. ”En sån är bra att ha, för patronerna håller inte så länge”, sa grannen. Han fick rätt. Långt senare fick Lunds vatten lägre kalkhalt. En modern patron av samma slag visas i bild 10.

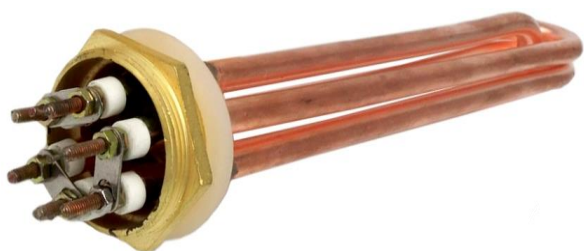

Bild 10. En modern elpatron av samma slag

Några andra överraskningar under våra över 20 år på Protokollgränden 8 kan jag inte erinra mig. Det vara bara normalt underhåll inomhus och utomhus. I energikrisens spår bytte vi alla fönster till treglasfönster i likhet med många andra i området.

Omgivningen

Omgivningarna var barnvänliga då som nu. När vi flyttade in 1975 hade grönskan fått fart men träden var ännu små. Jordbruksmarken norr om vårt område brukades ännu. Vi kände att vi bodde i stadens utkant och samtidigt nära naturen. På Fäladstorget fanns merparten av den service som behövdes. Det fanns skolor på nära håll och ett bibliotek på Fäladsgården. Det fanns dock bara en cykeltunnel söder ut under Ringvägen, nämligen den vid Ridhuset. Om man valde gång- och cykelväg utmed Svenshögsvägen var det trafikljus för gående och cyklister över Ringvägen.

Föreningen Advokaten

Inför varje kvartalsskifte fick vi påminnelselappen i brevlådan om betalning av kvartalsavgiften, något som just upphört när detta skrivs våren 2025. Ibland fick vi ett vikt A4-papper med Föreningens A-Ö, ett informationsblad om vad som gällde för den gemensamma verksamheten. Syftet var informera både gamla och nya medlemmar. Här framgick bl.a. föreningens ansvarsområde, regler för bil på våra gångbanor och snöröjning. Att gå på årsmötena var ett bra sätt att få inblick i föreningens verksamhet och möta boende i vårt område. De första åren som vi bodde här hölls de i församlingshemmet vid St. Hans kyrka. År 1989 och framöver var mötena i matsalen på Svenshögsskolan (idag Fäladsskolan).

Under 1988 var frågan om TV-kanaler ett hett diskussionsämne, inte bara på årsmötet utan också grannar emellan. Teknikutvecklingen hade sprungit förbi den gemensamma centralantennen vid tvättstugan. Man märkte det lätt i reklamen i TV-branschen. En stor tillverkare av TV-apparater hade ”Hallå rymden” som rubrik på sina broschyrer. Alternativen var satellitmottagning och kabel-TV. Vid en extra årsstämma i september 1988 beslutades att teckna avtal med Televerket för anslutning till deras nät för kabel-TV. Dessutom behövde vårt interna nät mellan tvättstugan och husen uppgraderas. Denna kostnad finansierades med en

extra debitering på 2 100 kronor per fastighet. Några medlemmar valde att sätta in ett filter så att TV-utbudet förblev som det varit.

Bild 11 visar utbudet av TV- och radiokanaler i Televerkets nät 1988, Basutbud respektive Betal-TV. Som framgår innebar övergången till kabel-TV en stor förändring i tillgången till TV-kanaler. Åren därpå blev det högst påtagligt när vi på internationella TV-kanaler i realtid kunde följa det dramatiska skeendet när Berlinmuren öppnades och Sovjetunionen upplöstes. Det "kalla kriget" var över och vi såg fram emot en fredlig utveckling.

Kabel-TV TV-UTBUD LUND			Kabel-TV RADIOUTBUD LUND	
TV			RADIO	
Grupp	Program	Kanal	MHz	Program
	BASUTBUD		87,6	Sverige P 1
	Köpenhamns När-TV (delvis kodad)	K 2	93,0	Sverige P 2
	Danmark TV 1	K 4	94,5	Sverige P 3, LR Malmöhus
	Sverige Kanal 1	K 5	97,3	Sverige P 3, LR Kristianstad
	Sverige TV 2	K 7	92,2	LR Malmöhus
	Fastighetskanal	K 9	96,2	Sveriges Närradio Malmö
	Lokal-kanal	K 11	98,8	Sveriges Närradio Malmö
	Visningskanal	K 12	91,4	Sveriges Närradio Lund
	Väst-Tyskland ARD	S 9	100,5	Danmark P 1
	Ghorizont	S 11	101,6	Danmark P 2
	TV 3	S 20	102,5	Danmark P 3
	Music Television	S 23	107,8	Luxemburg MV-mottagning
	Sky Channel	S 27	107,4	BBC-MV-mottagning
	TV 5	S 29		
	World Net	S 29		
	TV Skandinavien	S 29		
	Super Channel	S 33		
	BETAL-TV			
	* The Art Channel (för närvarande gratis)	S 27		
	* Life Style			
	* CNN			
	* The Childrens Channel			
	* Screen Sport			
	* Filmkanalen			
	* FilmNet			
	* För dessa kanaler behövs en dekoder			

Bild 11. Televerkets kabelnät med TV- och radiokanaler 1988

Flytt och återkomst

År 1996, efter 21 år, flyttade vi till en villa i södra Lund. När vi blev pensionärer återvände vi till Protokollgränden, denna gång till ett hus med västerläge och direkt närhet till kommunens parkmark. Husen passar lika bra för barnfamiljer som för pensionärer. Vår första åtgärd var att sätta in en luft-luftvärmepump, som troligen alla hus har nu. Med denna reducerades vår elförbrukning radikalt jämfört vårt första boende på Advokaten. Vi återskapade den öppna

planlösningen genom att riva bort den vägg som de tidigare ägarna satt upp mellan kök och vardagsrum.

Med en gång kände vi oss som hemma igen. Vi kunde nämligen notera att många som vi mött i området på 1970- och 1980-talen bodde kvar. Dessutom hade det hänt en hel del positivt här på norr. Service och infrastruktur var mer utbyggd och det hade tillkommit vårdcentraler vid Fäladstorget. Det fanns tre tunnlar under Ringvägen och den vid bensinmacken gjorde det enklare att cykla till stan. Under senare år har vi fått fler matbutiker i vårt närområde och busstrafiken har fått tätare turer. Grönskan är nu mer omfattande och vi har fått promenadstråk norr om Ladugårdsmarken.

En annons på fem rader

Vad betydde den lilla annonsen på fem rader för 50 år sedan? Jo, vi fick vänner på Advokaten och dess närhet som än idag är en del av vår vänskrets. Den har också påverkat våra två söners liv. För båda är än idag den bästa kompis en klasskamrat som de lekte med under åren på Svenshögsskolan.

Den här blicken tillbaka 50 år i tiden föder flera reflektioner. Idag annonseras husen på Hemnet och Booli och man kan se på åtskilliga inom- och utomhusbilder på webben som också förser en med information med husfakta. När husköpet närmar sig beställer man en besiktning om sådan inte utförts. Detta senare gjorde vi när vi köpte villan på 1990-talet. Däremot fanns det inget Internet då och mäklarens broschyr hade bara ett foto inklistrat på första sidan av ett kopierat häfte.

Men för 50 år sedan var vi unga och oerfarna som husköpare och längtan efter ett eget hus var stark, mycket stark. Dessutom hade inte vårt land ännu drabbats av byggfusk och husskandaler. Vi litade på att ett hus byggt för några år sedan var ett bra val. Dessutom sa jämnåriga, ”köp nu för om ett år är huset dyrare”. De hade rätt. Och vi ångrade oss inte. Knappt femton år senare dök säljarna, Curt och Christina, upp helt spontant en helg. De ville visa sitt äldsta barn var hon hade bott sina två första år.

Nedtecknat i april 2025 av

Lars Göran Pärletun, Protokollgränden 8 1975–1996 och Protokollgränden 52 sedan 2011